Nội dung chương 4

- Giới thiệu
- Khái niệm cơ bản
 - Cấu trúc cơ bản của mạch thiết kế
 - Khai báo
 - Tích hợp Module
- Mạch tổ hợp
- Xử lý tuần tự

Giới thiệu

- Verilog Hardware Description Language (Verilog-HDL)
 ra đòi năm 1987
- Chuẩn hóa: IEEE 1364 năm 1995, cuối cùng IEEE 1364-2001
- Cho phép mô tả hardware không chỉ ở mức cổng (gate level), mức chuyển dịch thanh ghi (register-transfer level
 - RTL), mà còn cho phép mô tả theo thuật toán

Qui định

- Phạm vi sử dụng Verilog-HDL:
 - □ Thiết kế hardware
 - Mô phỏng
- Qui tắc ngôn ngữ:
 - □ Dùng: chữ số, chữ cái, dấu "_" (VD: x_0, y_1, ...)
 - Có phân biệt chữ in hoa và chữ thường
 - □ Với tên biến và tên Module: không dùng "_" ở đầu và cuối, hoặc 2 dấu " "(VD: x, y, a 0, ...)

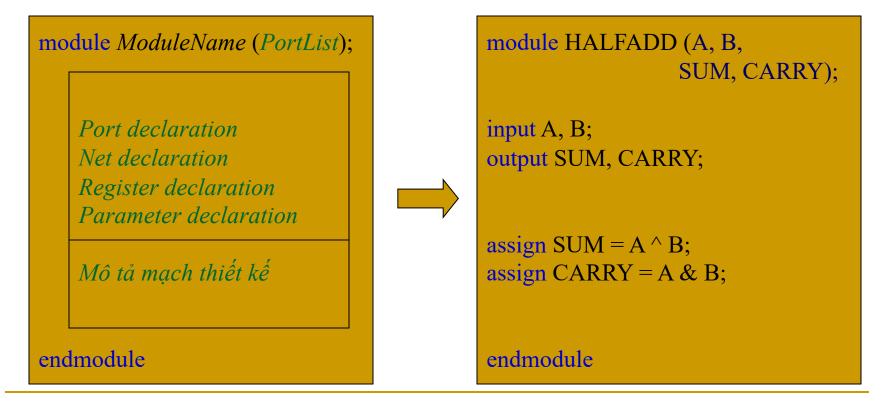
Từ khóa

1. Những khái niệm cơ bản

- Cấu trúc cơ bản của mạch thiết kế
- Khai báo
- Biểu diễn giá trị số, Logic
- Phương pháp thiết kế
- Tích hợp Module
- Toán tử số học, Logic

Cấu trúc cơ bản của Verilog-HDL

 Cấu trúc cơ bản của mạch thiết kế là Module. Tất cả phần mô tả mạch thiết kế nằm trong khai báo Module và Endmodule

Khai báo

Cổng giao tiếp ra bên ngoài Module

```
input clk, reset;
input [7:0] bus1, bus2;
inout [15:0] databus;
```

Kết nối (Net) và thanh ghi (Register) bên trong Module

```
wire enable;
wire [7:0] bus;
```

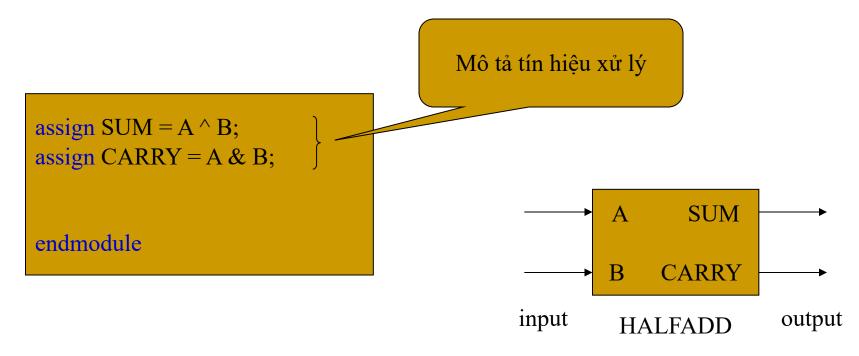
```
reg ff1, ff2;
reg [3:0] cnt;
reg [7:0] mem [0:255];
```

Tham số

```
parameter STEP = 1000;
parameter MEMSIZE = 1024;
reg [7:0] mem [0: MEMSIZE - 1];
```

Mô tả mạch thiết kế

Sau phần khai báo là phần mô tả cấu trúc và sự hoạt động mạch thiết kế

Chú thích

Sử dụng "//" cho mỗi dòng lệnh

/*...*/ cho một khối

Ví dụ:

```
module HALFADD (A, B,
                  SUM, CARRY);
// Bộ cộng nửa
input A, B;
output SUM, CARRY;
/* Đây là phần mô tả
  mạch thiết kế */
assign SUM = A \wedge B;
assign CARRY = A & B;
endmodule
```

Biểu diễn giá trị logic

Verilog HDL có 4 giá trị logic

Logic Value	Description
0	zero, low, or false
1	one, high, or true
z or Z	high impedance (tri-stated or floating)
x or X	unknown or uninitialized

Biểu diễn giá trị hệ cơ số

- **Cú pháp:** size'base value
 - size (optional): Độ lớn theo bit. Mặc định là số 32-bit
 - □ 'base (optional): Hệ cơ số. Mặc định là hệ thập phân
 - value: Giá trị thiết lập

Base	Symbol	Legal Values
binary	b or B	0, 1, x, X, z, Z, ?, _
octal	o or O	0-7, x, X, z, Z, ?, _
decimal	d or D	0-9, _
hexadecimal	h or H	0-9, a-f, A-F, x, X, z, Z, ?, _

Biểu diễn giá trị hệ cơ số (cont.)

■ Ví dụ:

Examples	Size	Base	Binary Equivalent
4'd10	4 bits	decimal	1010
' 07	unsized	octal	000111 (32-bits)
1'b1	1 bit	binary	1
8'Hc5	8 bits	hex	11000101
6'hF0	6 bits	hex	110000 (truncated)
6'hF	6 bits	hex	001111 (zero filled)
6'hZ	6 bits	hex	ZZZZZZ (Z filled)

Khai báo tín hiệu

- Khai báo kiểu tín hiệu
 - □ Có 2 loại:
 - Register (reg): Latch và Flipflop
 - Net (wire): đường kết nối tín hiệu
 - □ Lệnh điều khiển:
 - Register signal: always, function
 - Net signal: assign

Lược bỏ khai báo

 Verilog-HDL cho phép lược bỏ khai báo

■ VD1:

- Lược bỏ khai báo Net
- Tín hiệu khai báo cho Port mặc định là kiểu Net và có thể lược bỏ

■ VD2:

Những kết nối 1 bit bên trong Module: có thể lược bỏ, Tuy nhiên, khó cho việc Debug

```
module DFF (CLK, D, Q);
input CLK, D;
output Q;
Wire CLK, D; // Có thể lược bỏ
reg Q;

always @ (posedge CLK)
begin
Q <= D;
end
endmodule
```

```
module RSFF(SB, RB, Q);
input SB, RB;
output Q;
Wire tmp; // Có thể lược bỏ
reg Q;
nand na1 (Q, SB, tmp);
nand na2 (tmp, Q, RB);
endmodule
```

Tín hiệu nhiều bit

- Khai báo tín hiệu nhiều bit:
 - □ Kiểu qui định: [MSB: LSB]

```
input [7:0] bus1, bus2;
wire [15:0] databus;
reg [15:8] addr_hi;
reg [7:0] addr_lo;
```

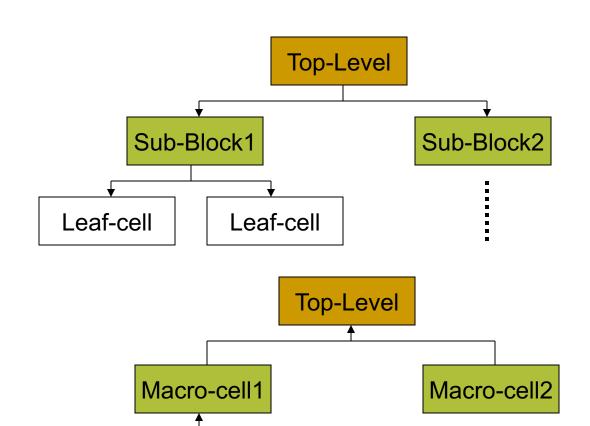
Tuyển chọn 1 phần tín hiệu nhiều bit:

```
input [3:0] a, b; input [7:0] bus_a;
wire [7:0] c; wire [3:0] d;

assign c[7:4] = a;
assign c[3:0] = b;
assign d = bus_a[3:0];
```

Phương pháp thiết kế

Top-down design

Leaf-cell

Leaf-cell

Bottom-up design

Tích hợp Module (Module Instance)

- Cú pháp: Module_name Instance_name (Port_List);
 - Module_name = Instance_name là chấp nhận được
 - □ Port_List: có 2 cách mô tả

PP kết nối	Kết nối theo tên Port	Kết nối theo thứ tự Port
Cú pháp	(.port_name(signal),)	(signal, signal,)
Đặc điểm	Số cổng lớn, tình trạng kết nối vẫn tốt	Thứ tự sai, tình trạng kết nối sẽ sai

Example of Module Instance

```
module DFF4 (CLK, D, Q);
input CLK:
input [3:0] D;
output [3:0] Q;
// Kết nối theo tên Port
DFF DFF2 (.CLK(CLK), .D(D[2]), .Q(Q[2]));
 DFF DFF3 (.D(D[3]), .CLK(CLK),.Q(Q[3]));
DFF DFF1 (.CLK(CLK), .D(D[1]), .Q(Q[1]));
DFF DFF0 (.CLK(CLK), .D(D[0]), .Q(Q[0]));
Kết nối theo thứ tự Port
// DFF DFF2 (CLK, D[2], Q[2]);
// DFF DFF3 (CLK, D[3], Q[3]);
// DFF DFF1 (CLK, D[1], Q[1]);
// DFF DFF0 (CLK, D[0], Q[0]);
endmodule
```

```
module DFF (CLK, D, Q);
input CLK, D;
output Q;
reg Q;

always @ (posedge CLK)
begin
Q <= D;
end
endmodule
```

Ví dụ thiết kế Full Adder

```
module HALFADD (A, B, SUM, CARRY);
                                                        input A, B;
                                                        output SUM, CARRY;
  module fulladd (Ain, Bin, Cin, Sout, Cout);
     input Ain, Bin, Cin;
                                                        assign SUM = A \wedge B;
     output Sout, Cout;
                                                        assign CARRY = A & B;
     wire u0 S, u0 Co, u1 Co;
                                                       endmodule
     halfadd u0(.A(Ain), .B(Bin), .SUM(u0_S), .CARRY(u0_Co));
     halfadd u1(.A(u0 S), .B(Cin), .SUM(Sout), .CARRY(u1 Co));
     orunit u2(.A(u0 Co), .B(u1_Co), .Y(Cout));
  endmodule
                       FULLADD
                                                                                      SUM
                                                                   Α
Ain
                    u0_S
                                                     Sout
                                                                          halfadd
                             u1
             u0
                                   u1 Co
Bin
                                                                   В
                                                                                     CARRY
                                                     Cout
Cin
                              u0_Co
```

Toán tử (operators)

- Toán tử trong Verilog-HDL tương tự toán tử trong C language

	Usage	Description	
	Arithmetic Operators		
+	m + n	Add n to m	
-	m - n	Subtract n from m	
_	-m	Negate m (2's complement)	
*	m * n	Multiply m by n	
/	m/n	Divide m by n	
%	m % n	Modulus of m / n	

Toán tử (operators) cont.

Bitwise Operators				
~	~m	Invert each bit of m		
&	m & n	AND each bit of m with each bit of n		
	m n	OR each bit of m with each bit of n		
٨	m ^ n	Exclusive OR each bit of m with n		
~^ ^~	m ~^ n m ^~ n	Exclusive NOR each bit of m with n		
	Reduction Operators			
&	&m	AND all bits in m together (1-bit result)		
~&	~&m	NAND all bits in m together (1-bit result)		
	m	OR all bits in m together (1-bit result)		
~	~ m	NOR all bits in m together (1-bit result)		
٨	^m	Exclusive OR all bits in m (1-bit result)		
~^ ^~	~^m ^~m	Exclusive NOR all bits in m (1-bit result)		

Toán tử (operators) cont.

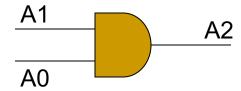
Logical Operators			
!	!m	Is m not true? (1-bit True/False result)	
&&	m && n	Are both m and n true? (1-bit True/False result)	
	$m \parallel n$	Are either m or n true? (1-bit True/False result)	
Equality Operators (compares logic values of 0 and 1			
==	m == n	Is m equal to n? (1-bit True/False result)	
!=	m != n	Is m not equal to n? (1-bit True/False result)	
Identity Operators (compares logic values of 0, 1, X and Z			
===	m === n	Is m identical to n? (1-bit True/False results)	
!==	m!==n	Is m not identical to n? (1-bit True/False result)	

Toán tử (operators) cont.

Relational Operators				
<	m < n	Is m less than n? (1-bit True/False result)		
>	m > n	Is m greater than n? (1-bit True/False result)		
<=	m <= n	Is m less than or equal to n? (True/False result)		
>=	m >= n	Is m greater than or equal to n? (True/False result)		
	Logical Shift Operators			
<<	m << n	Shift m left n-times		
>>	m >> n	Shift m right n-times		
	Miscellaneous Operators			
?:	sel?m:n	If sel is true, select m: else select n		
{}	{m,n}	Concatenate m to n, creating larger vector		
{{}}	{n{m}}}	Replicate m n-times		

Phép tính Bit

Ví dụ: wire A2, A1, A0, B2, B1, B0;
 assign A2 = A1 & A0;

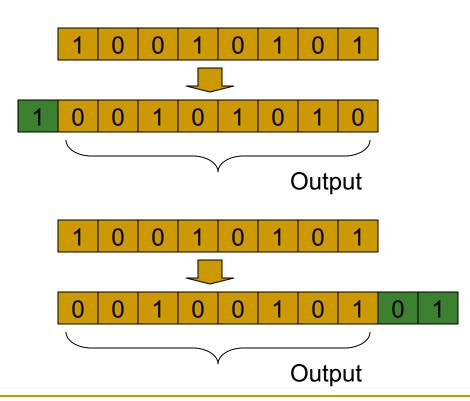
- Phép tính trong () được ưu tiên:
 - $assign B2 = \sim ((A1 \& A0) | (\sim B1 \land B0));$

Phép dịch Bit

wire [7:0] a, b; assign a = b << 1;</p>

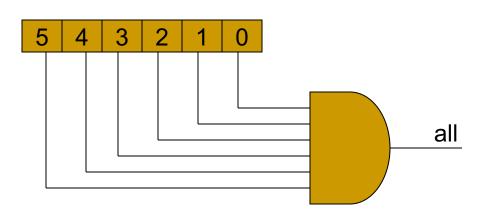
wire [7:0] a, b; assign a = b >> 2;

Phép tính rút gọn

reg [5:0] cnt;
assign all = & cnt;
assign parity = ^ cnt;

assign all = cnt[5] & cnt[4] & cnt[3] & cnt[2] & cnt[1] & cnt[0]; assign parity = cnt[5] ^ cnt[4] ^ cnt[3] ^ cnt[2] ^ cnt[1] ^ cnt[0];

Phép tính liên kết

{}

- Phép liên kết ở vế phải:
 - □ Các bit được sắp xếp theo trật tự MSB → LSB
- Phép liên kết ở vế trái:
 - Nếu vế trái > vế phải thì các bit
 MSB của vế phải được lập về 0
 - Vế trái < vế phải thì các bit
 MSB của vế phải bị cắt
- Phép liên kết lặp

```
wire [15:0] databus;
wire [7:0] addr_hi; wire [7:0] addr_lo;
assign databus = {addr_hi, addr_lo};
```

```
input [3:0] a, b, sum;
wire carry;
assign {carry, sum} = a + b;
```

```
{4{2'b10}}
= {{2'b10}, {2'b10}, {2'b10}, {2'b10}}
= 8'b10101010
```

Phép tính so sánh

- Các phép so sánh cho kết quả True, False
- === và !== là phép so sánh đồng nhất, sử dụng cho các tín hiệu có trạng thái x, z
- Riêng <= còn được sử dụng cho phép gán

 If (a == b)

 c <= 1'b1;

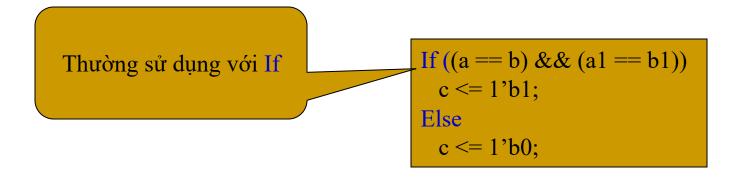
 Else

 c <= 1'b0;

Phép tính Logic

! && ||

Các phép logic cho kết quả True, False (phủ định, AND, OR)

Phép tính số học

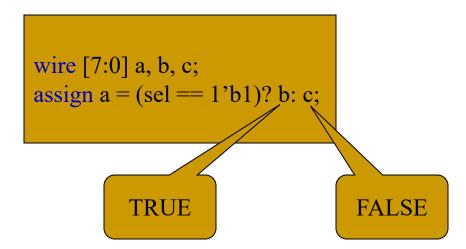

Riêng các phép "/" và "%" không thể tổ hợp (synthesize), chỉ có thể dùng đến mức mô phỏng

Phép tính lựa chọn

? :

Sử dụng với assign giống như sử dụng lệnh if else

Trật tự ưu tiên

Operator Precedence highest precedence * / % <<>>> & ~& ^ ~^ && lowest precedence

Bài tập

- 1. Thiết kế bộ cộng nửa HALFADD 1-bit (tr.18)
- 2. Thiết kế bộ cộng đủ FULLADD 1-bit (tr.18)
- 3. Thiết kế bộ cộng đủ FULLADD8 8-bit từ bộ cộng đủ 1-bit
- 4. Thiết kế bộ cộng đủ FULLADD8 8-bit dùng toán tử "+"

2. Mạch tổ hợp

- Phát biểu assign
- Phát biểu always
- Phát biểu if, case, casex
- Phát biểu function

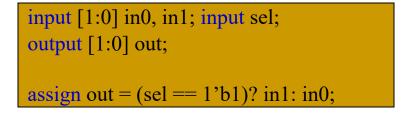
Mạch tổ hợp (Combinational Circuit)

Phát biểu assign được sử dụng để mô tả mạch tổ hợp

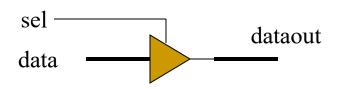
```
assign na = ~(in1 & in2); // NAND 2 đầu vào
assign out = (sel == 1"b1)? in1: in0; // Selector
assign sum = a + b; // Bộ cộng
```

Phát biểu assign

Bộ chọn (Selector):

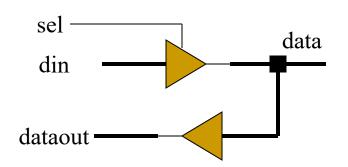

Bộ đệm 3 trạng thái (three-state buffer):

input [7:0] data;
output [7:0] dataout; wire sel;
assign dataout = (sel)? data: 8'hz;

Bộ đệm vào ra (inout buffer):


```
input [1:0] din;
inout [7:0] data;
wire sel; reg dataout;

assign data = (sel)? din: 8'hz;
always @(posedge CLK)
    dataout <= data;</pre>
```

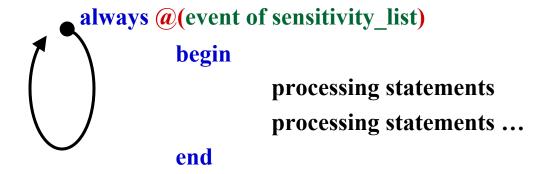
Phát biểu *always* (1)

- Các khối always được xử lý song song
- Các phát biểu nằm trong always được xử lý tuần tự

```
module Architecture(...);
input ...;
output ...; Xử lý đồng thời
 // concurrent statements
 always @(...)
 begin
 // sequential statements
 end
                      Xử lý đồng thời
 // concurrent statements
 always (a_i(...))
 begin
 // sequential statements
 end
endmodule
```

Phát biểu *always* (2)

Cú pháp:

- Event: sự kiện xảy ra
- Sensitivity_list: danh sách tín hiệu nhạy cảm
- Các phát biểu được xử lý tuần tự từ trên xuống, sau phát biểu cuối cùng quá trình xử lý sẽ quay lại phát biểu đầu tiên
- Trường hợp có 1 phát biểu: có thể lược bỏ begin end

Phát biểu always (3)

- Event có 2 dạng:
 - □ Thay đổi theo mức (level)
 - G thay đổi → phát biểu trong always được thực hiện
 - Có thể tập hợp nhiều tín hiệu nhạy cảm như: G, D, ...
 - Sử dụng cho mạch tổ hợp, latch
 - □ Thay đổi theo sườn (edge)
 - Theo sườn lên
 - Theo sườn xuống
 - Sử dụng cho Flip-Flop

```
// concurrent statements
always @(G)
begin
// sequential statements
end
```

```
// concurrent statements
always @(posedge CLK)
begin
// sequential statements
end
```

```
// concurrent statements
always @(negedge CLK)
begin
// sequential statements
end
```

Phát biểu always (4)

- Sử dụng always để thiết kế mạch tổ hợp
- Có thể kết hợp sử dụng với if, case, casex

```
module SEL4TO1 (in, sel, out);
input [3:0] in; input [1:0] sel;
output out; reg out;
always @(sel or in)
begin
 if (sel == 2'h0)
          out = in[0];
 else if (sel == 2'h1)
          out = in[1];
 else if (sel == 2'h2)
          out = in[2];
 else
          out = in[3];
end
endmodule
```

Phát biểu *if*

Cú pháp:

```
    if (condition1) begin
        processing statements;
    end else if (condition2) begin
        processing statements;
    end else begin
        processing statements;
    end
```

- Điều kiện đầu tiên có độ ưu tiên cao nhất
- Trường hợp chỉ có 1 phát biểu begin end có thể lược bỏ

```
if (sel == 2'h0)
    out = in[0];
else if (sel == 2'h1)
    out = in[1];
else if (sel == 2'h2)
    out = in[2];
else
    out = in[3];
```

Phát biểu case, casex

Cú pháp:

```
    case (signal)
    const: processing statements;
    const: processing statements;
    const: processing statements;
    default: processing statements;
    endcase
```

Với các trạng thái tín hiệu X, Z → sử dụng casex

```
case (sel)
    0:    out = in[0];
    1:    out = in[1];
    2:    out = in[2];
    3:    out = in[3];
    default: out = 0;
endcase
```

```
casex (enc)

8'b1xxxxxxx: out =3'h7;

8'b01xxxxxx: out =3'h5;

8'b001xxxxx: out =3'h3;

8'b00001xxx: out =3'h2;

8'b000001xx: out =3'h1;

default: out = 3'hx;

endcase
```

Phát biểu function

Cú pháp: Có thể nhiều đầu vào function [...] func_name; input port_name; begin processing statements; end Có thể gọi nhiều lần

- Có thể kết hợp sử dụng voi if, case, casex
- Có thể gọi nhiều lần

```
module DEC2TO4 (in, out);
input [1:0] in;
output [3:0] out;
           15.01 dec:
function
input [1:0] in;
  begin
   case (in)
     0: dec = 4'h1;
     1: dec = 4'h2;
     2: dec = 4'h4;
     3: dec = 4'h8;
   endcase
endfunction
 assign out = dec(in);
endmodule
```

3. Xử lý tuần tự

- Sử dụng always
- Reset đồng bộ và không đồng bộ
- Bài tập

Xử lý tuần tự

- Thiết kế cơ bản với always: xử lý tuần tự (dùng "<="")
- Qui định cho always:
 - 1 tín hiệu đầu ra chỉ được sử dụng trong 1 always
 - 1 tín hiệu không dùng cho nhiều dạng sự kiện:
 - always @(posedge CLK or negedge CLK)
 - Trong 1 always không dùng nhiều clock
 - always @(posedge CLK1 or posedge CLK2)

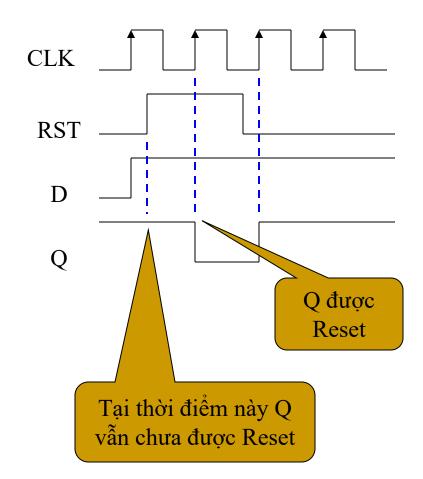
```
module D_FF(CLK, Din, Dout);
input CLK, Din;
output Dout;
reg Dout;

always @(posedge CLK)
begin
Dout <= Din;
end

endmodule
```

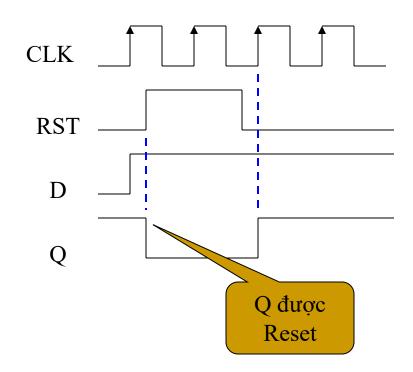
DFF với Reset đồng bộ

```
module SYNC FF(CLK, RST, D, Q);
input CLK, RST, D;
output Q;
reg Q;
always @(posedge CLK)
begin
 if(RST == 1)
         Q \le 0;
 else
         Q \leq D;
end
endmodule
```


DFF với Reset không đồng bộ

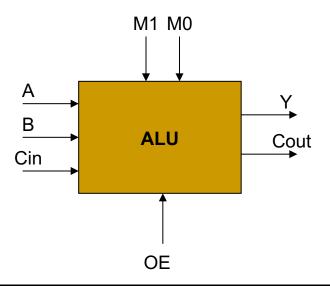
```
module SYNC FF(CLK, RST, D, Q);
input CLK, RST, D;
output Q;
reg Q;
always @(posedge CLK or posedge RST)
begin
 if(RST == 1)
         Q \le 0;
 else
         Q \leq D;
end
endmodule
```


Bài tập lớn

1. Thiết kế bộ xử lý logic số học (Arithmetic Logic Unit - ALU)

T/h	Hướng	Độ lớn	Ý nghĩa
A	Vào	8-bit	Dữ liệu vào
В	Vào	8-bit	Dữ liệu vào
Cin	Vào	1-bit	Carry in
M 0	Vào	1-bit	Điều khiển mode
M1	Vào	1-bit	Điều khiển mode
OE	Vào	1-bit	Điều khiển đầu ra
Y	Ra	8-bit	Giá trị tính toán
Cout	Ra	1-bit	Carry out

Mode	M1	M 0	Ra
ADD	0	0	Y = A + B
SUB	0	1	Y = A - B
AND	1	0	Y = A and B
OR	1	1	Y = A or B

T/h	Giá trị	Ý nghĩa điều khiển
OE	1	Cho phép đầu ra Y
OE	0	Y = Z (trở kháng cao)